

سرمقاله

رسالت داروساز در داروخانه

فنی و تخصصی داروخانه را بعهدہ داشته باشد
وام داررسالتی است کہ بایستی با حضور مدام
و مستمر خویش در این واحد دارو درمانی
به اعمال آن بپردازد .
قبل از پیروزی انقلاب اسلامی بواسطه وابستگی

داروخانه بعنوان یک واحد دارو درمانی مانند
سایر مراکز مشابه، جهت اداره و انجام خدمات
لازم به بیماران، نیاز به مسئول فنی دارد .
دکتر داروساز بعنوان مسئول فنی داروخانه،
اعم از اینکه خود مؤسس بوده و یا تنها اداره

شدید داروسازی اعم از تولید، واردات، توزیع و عرضه دارو، به شرکتهای چندملیتی، نقش داروسازان بعنوان حلقه‌ای از زنجیره درمانی مملکت بسیار کم‌رنگ بوده و این حرفه بعنوان یکی از حرف پزشکی، جایگاه واقعی خویش را فراموش کرده بود. بعبارت دیگر دکتر داروساز در نظام پیشین مملکت همچون حرفه‌اش داروسازی، بواسطه سایه شوم چند ملیتی‌ها بیشتر نقشی حاشیهای داشت و متأسفانه بعضی از داروسازان نیز خود در نظام گذشته به این نقش حاشیهای دامن می‌زدند. بطور مثال تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی کم نبودند داروخانه‌هایی که بجای حضور دکتر داروساز، تنها پروانه داروسازی قاب گرفته داروساز رازینت بخش داروخانه کرده بودند. از این دست کارخانه‌ها، لابراتوارها و شرکتهای داروئی نیز بسیار بودند که تنها اسمی از دکتر داروساز را بعنوان مسئول فنی، تنها بمنظور ادامه کار خویش یدک می‌کشیدند.

تحول حاصل از پیروزی انقلاب اسلامی به‌مراه هویت بخشیدن به خویشتن گم شده امت مسلمان ایران، موجب متحول شدن داروسازی نیز شد، و داروسازان به‌مراه دیگر دست‌اندرکاران حرف پزشکی قدمهای مثبتی در راه شکوفائی هرچه بیشتر حرفه خویش برداشتند. پیاده شدن طرح ژنریک که بحق انقلاب در داروسازی ایران میباشد مهم‌ترین تحولی است که در این زمینه بوقوع پیوسته است. همانگونه که تحول ناشی از انقلاب موجب دگرگونی در تمام زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... در یک جامعه میشود، نظام نوین داروئی ایران نیز بعنوان یکی از دستاورد های انقلاب موجب تحول و دگرگونی در تمام زمینه‌های داروئی از جمله داروخانه گردید.

انقلاب برای حفظ و تداوم نیاز به پاسداری و حراست دارد و تحول بوجود آمده در دارو-سازی نیز چنانچه بدرستی حراست و پاسداری نشود و داروسازان در این رابطهرسالت خویش را به انجام نرسانند، دگرگونی حادث شده یا به انحراف می‌رود و یا خدای ناکرده به شکست می‌انجامد. همانگونه که در ابتدا اشاره شد، داروخانه یک واحد دارو درمانی است که دکتر داروساز در این واحد دارای رسالتی بس سنگین میباشد که بایستی آنرا با قدرت و قاطعیت به انجام رساند.

از این مقدمه نسبتاً " طولانی که بگذریم، داروخانه و مسئولیت داروساز در آنرا می‌توان از زوایای مختلفی دید و به بررسی نشست. ۱- داروخانه را می‌توان از این زاویه نگاه کرد که در آن داروی بسته‌بندی شده، مطابق نسخه پزشک از داخل قفسه برداشته شده و بدون هیچگونه اظهار نظری به بیمار تحویل داده میشود. اگر این دیدگاه درست باشد، و دکتر داروساز نقش خویش در هدایت و راهنمایی بیمار در مورد داروی تجویز شده توسط طبیب را اعمال نکند، قطعاً "حرف آنها که می‌گویند داروخانه بدون دکتر داروساز نیز قادر به اداره شدن است، صحیح می‌باشد.

۲- چنانچه داروخانه تنها مزین به پروانه داروسازی مسئول فنی بوده و دکتر داروساز تنها در موقع مراجعه بازرسی وزارت بهداشت، سراسیمه به داروخانه مراجعه و یا تنها در پایان ماه برای دریافت حقوق خویش به داروخانه وارد شود، باز هم گفته آن گروه که داروخانه را فقط محلی با پروانه داروسازی دکتر داروساز که بار سنگین ارائه دارو به بیمار در آن بر عهده تکنیسین‌های داروئی است، دانسته و معتقدند که بدین ترتیب، داروخانه

بدون دکتر داروساز نیز قادر به خدمتگزاری بیماران می‌باشد، واقعیت خواهد داشت.

۳- اگر دکتر داروساز تنها در داروخانه مدیریت غیرفنی را عهده دار بوده و فقط در پای صندوق حاضر و ناظر باشد، باز هم حرف آنها که می‌گویند یک نفر لیسانس مدیریت یا شخصی که تجربه مدیریتی دارد نیز بهتر می‌تواند از عهده این امر برآید، صد در صد درست است. آنچه مسلم است هیچکدام از موارد یاد شده نقش واقعی داروساز در داروخانه نبوده و حرفهای گفته شده نیز هیچکدام منطبق با واقعیت نیست. حال به بینیم که حقیقت چیست و رسالت داروساز در داروخانه کدام است؟

۱- دکتر داروساز بایستی حضوری مدام و مستمر در داروخانه داشته و تا زمانی که خدمات دارو درمانی در داروخانه جریان دارد، دکتر داروساز حاضر و ناظر بر حسن انجام امور باشد.

۲- دکتر داروساز بایستی مشاور پزشک و راهنمای بیمار باشد. به این مفهوم که چنانچه اشکالی در نسخه طبیب مشاهده کرد بدون درمیان گذاشتن با بیمار، مسأله را با پزشک مربوطه درمیان گذاشته و پس از توافق بر سر بهترین راه برای درمان بیماری، راهنمایی‌های لازم را در اختیار بیمار قرار دهد.

۳- دکتر داروساز بایستی بدقت نسخه بیمار را کنترل کرده (این کنترل بایستی تنها برای رفع تکلیف باشد)، و دستورات داروئی و نحوه صحیح استفاده از دارو را همراه با زمان دقیق مصرف، در روی داروی بیمار درج کرده و مسائل را به بیمار تفهیم نماید.

۴- اطلاع از تداخل داروئی در حد متعارف آن بر تمام داروسازان واجب است. این مسأله

کمک می‌کند که چنانچه مواردی در نسخه پزشک مشاهده شد، با مشورت وی و راهنمایی بیمار مشکل را برطرف نماید. تذکر این نکته ضروری است که داروساز می‌تواند تا حد زیادی خطرات ناشی از تداخل‌های داروئی را که در مواردی قادر است جان بیماری را به خطر اندازد، با مشورت پزشک برطرف کند.

۵- دانستن عوارض جانبی داروها و همچنین مصرف یا عدم مصرف دارو در شرایط و حالات مختلف (دوران بارداری، شیردهی و...) در حد نیاز برای دکتر داروساز شاغل در داروخانه لازم است تا بتواند بیمار را بدرستی هدایت و راهنمایی کند. در همین رابطه داروساز قادر خواهد بود تا خطرات جانی حاصل از این عوارض را با کمک پزشک برطرف سازد.

۶- اینکه داروخانه در عین حال یک واحد اقتصادی است، امری کاملاً "منطقی" می‌باشد، ولی دکتر داروساز بایستی همواره حرفه مقدس خویش را پاس داشته و چنانچه راهنمایی بیمار و یا در اختیار قرار ندادن بعضی از داروها یا اقتصاد داروخانه تضاد دارد، اقتصاد را فدای مسئولیت و رسالت حرفه‌ای خویش نماید. در خاتمه امیدواریم که داروسازان شاغل در داروخانه آنچنان پاسدار تحولات بوجود آمده در اثر انقلاب اسلامی در حرفه خویش باشند که افراد غیر حرفه‌ای نتوانند با مطرح کردن مسائلی که همگی در جریان آن هستیم، این حرفه مقدس را زیر سؤال برده و خدای نخواستہ از مسیر واقعیش منحرف سازند.

دکتر فریدون سیامک‌نژاد